bologna process

زانكويا دهوك

UNIVERSITY OF DUHOK

رێبەرێ پەیرەوکرنا پێڤاژوویا بۆلۆنیا

بۆ پرۆگرامێن بەکالۆریۆسێ ل زانکۆیا دهۆک

ئامادەکرن:

پشکا پێڤاژوویا بۆلۆنیا و پەرەپێدانا پروگرامان

زانکۆیا دهۆک

2023

رێبەرێ پەیرەوکرنا پێڤاژوویا بۆلۆنیا

بۆ پرۆگرامێن بەکالۆریۆسێ ل زانکۆیا دهۆك

2023

رێبەرێ پەیرەوکرنا پێڤاژوویا بۆلۆنیا

بۆ پرۆگرامێن بەکالۆریۆسێ ل زانکۆیا دهۆك

2023

NASER MENBERI
Graphic Designer

ڕێبەری
پەیڕەوکرنا پێڤاژوویا
بۆلۆنیا

بۆ پرۆگرامێن بەکالۆریۆسێ ل زانکۆیا دهۆك

ئامادەکرن:

پشکا پێڤاژوویا بۆلۆنیا و پەرەپێدانا پروگرامان
زانکۆیا دهۆك

سوپاس و پێزانین بو ئەندامێن لژنا بلند یا پێڤاژوویا بۆلۆنیا ل زانکۆیا دهۆك ژ بۆ ڕۆلێ وان د ئامادەکرنا ئەڤێ ڕێبەریدا
پ. ھ. د. لقمان هادی حسن، پ. ھ. د. أمین عبدالقادر عمر، پ. ھ. د. سرهات مصطفی آدم
پ. ھ. د. دلشاد عبدالجبار حلیم، د. أسماء أمین حسین، د. أسماعیل أمین علي

پێداچوونا زمانی: پ. ھ. د. أمین عبدالقادر عمر

2023

ناڤەرۆك

پێشەكی	5
گرنگییا پەیرەوكرنا پێڤاژوویا بۆلۆنیا	6
پشكا ئێكێ: پێناسە	7
پشكا دووێ: رێنمایێن پرۆگرامێ خواندنێ	11
پشكا سێیێ: مۆدیوولێن پرۆگرامێن بەكالۆریۆسێ	13
پشكا چارێ: ماوێ خواندنا ئەكادیمی	14
پشكا پێنجێ: تۆماركرن بۆ پرۆگرامێ خواندنێ	15
پشكا شەشێ: تۆماركرن بۆ مۆدیوولان	16
پشكا حەفتێ: تێچوویێ مۆدیوولێن پارالێل	18
پشكا هەشتێ: رێنمایێن تاقیكرنان	19
پشكا نەهێ: پەیرەوكرنا پێدڤیێن پێشمەرج (Prerequisites)	21
پشكا دەهێ: ماوەیێ خواندنێ	22
پشكا یازدێ: ڤەگۆهاستن بۆ كولیژێن بلندتر	23
پشكا دوازدێ: سیستەمێ دانانا نمران (Grading System)	24
پشكا سێزدێ: پێدانا باوەرنامێ (Award of Degree)	27

پێشەکی

پێڤاژوویا بۆلۆنیا پێڤاژوویەکا گرنگا هەماهەنگییێیە د ناڤبەرا سیستەمێن جیاوازێن خواندنا بلنددا ل ئەوروپا کو ئارمانج ژێ پێکهینانا ناوچەکا خواندنا بلند یا ئەوروپییە. دیسان ئارمانج ژێ پێشخستنا سیستەمێ خواندنا بلندە ل ئەوروپا و بهێزکرنا شیانێن رکابەرییا ئەکادیمی ل سەر ئاستێ نێڤدەولەتی.

سۆزناما بۆلۆنیا هاتییە واژووکرن ل سالا ١٩٩٩ ژلایێ وەزیرێن خواندنا بلند یێن ٢٩ وەلاتێن ئەوروپیڤە بۆ ریفۆرمکرنا پێکهاتەیێن سیستەمێ خواندنا بلند. د ناڤبەرا سالێن ١٩٩٩ هەتا ٢٠٢٠ دا زنجیرەیەکا کۆنفرانسێن وەزاری ل ئەوروپا هاتنە سازکرن ژبۆ بەرچاڤکرنا ئەوان پێشکەفتنێن د سیستەمێن زانکۆیێن ئەوروپیدا پەیدابووین ب سایا پەیرەوکرنا پێڤاژوویا بۆلۆنیا. ئەڤ پێڤاژوویە نوکە ل پتر ژ ٤٩ وەلاتان دهێتە پەیرەوکرن کو هندەک ژ ئەوان وەلاتان نە ئەوروپینە.

ئەڤ رێبەرە یێ هاتییە ئامادەکرن ل دویڤ رێبەرێ جێبەجێکرنا پێڤاژوویا بۆلۆنیا ل زانکۆیێن هەرێما کوردستانێ ب نڤیسارا وەزارەتا خواندنا بلند و ڤەکۆلینێن زانستی ژمارە (١٧٢٣) ل رێکەفتی ٢٠٢٢\١١\١٧، و فەرمانا زانکۆیی یا زانکۆیا دهۆك ژمارە (٢٤٥٣) ل رێکەفتی ٢٠٢٣\٣\١٢.

گرنگییا پەیرەوکرنا پێڤاژوویا بۆلۆنیا

- پێڤاژوویـا بۆلۆنیا سیسـتەمێ ئەوروپـی بۆ کۆمکرن و ڤەگوهاسـتنا خاڵان (ECTS) پەیرەودکەت ل سەر بنەمایێ دەرئەنجامێن فێربوون و چالاکیێن قوتابی.
- د پێڤاژوویـا بۆلۆنیـادا قوتابـی چەقـێ فێربوونێـە (Student-Centred Learning).
- پێڤاژوویا بۆلۆنیا رێکخۆشکەرە بۆ قوتابیان بۆ وەرگرتنا زانین (Knowledge) و کارامەییان (Skills) و شیانان (Competences) یێن پێدڤی بۆ بازارێ کاری و دامەزراندنێ. لەورا دبیتە ئەگەرێ کێمکرنا بێکاریێ و گەشەکرنا ئابووری.
- ب پەیرەوکرنا ئەڤێ پێڤاژوویێ، ئالوگۆرا قوتابیان و مامۆسـتایان و سـتافێ کارگێـری د ناڤا زانکۆیاندا دێ ئاسـانتر بیت.
- پێدانـا دەرفەتـێ بـۆ هەمی قوتابیـان بـۆ بەردەوامیـدان ب خواندنا خۆ یا بلند دویر ژ هەمی بەربەسـتان وەک بەربەسـتێن گرێدای ئابوور و جڤاک و رەگـەز و ژی و ئاییـن و نەتەوە.
- پێدانـا دەرفەتێن فێرکرنا بـەردەوام (Lifelong learning) بۆ پەرەپێدان ب زانیـن (Knowledge) و کارامەییـان (Skills) و شـیانان (Competences) ب رێـکا بکارهینانا رێکێن فێرکرنا نەرم و ڤەگوهاسـتنەکا ئاسـان د ناڤبەرا خواندنـێ و کاریدا.
- هەمی دەزگەهـ و خودان بەرژەوەندی (دەزگەهێن خواندنا بلند و قوتابی و ...) ل خواندنـا بلنـد دێ پشـکدار بـن د بریار و جێبەجێکرنـا ریفۆرمێدا بۆ پشتراسـتبوون ژ خاوەنداریەتیێ و جێبەجێکرنەکا دروسـت یا ریفۆرمێ.
- زێدەکرنـا شـەفافیەتێ (Transparency) کـو دبیتـە ئەگـەر بۆ ئاسـانکرنا ڤەگوهاسـتنا باوەرنامەیـان (Degree Mobility) و ئالوگۆریـا (Mobility) قوتابیـان و سـتافی د ناڤبـەرا وەلاتاندا.
- باوەرنامەیێن دهێنەدان پتر باوەرپێکرینە ژلایێن نیڤدەولەتیڤە.
- ئاسـانکرنا بدەسـتڤەهینانا دەرفەتێن خواندنێ ل دەرڤـەی وەلاتی ژ لایێ قوتابیانڤە.

پشـــکا ئێکـــێ
1

پێناسە

ئەو زاراڤێن د ئەڤێ ڕێبەریدا ب کارهاتین رامانێن وان ل خوارێ هاتینە دیارکرن:

١. وەزارەتا خواندنا بلند و ڤەکۆلینێن زانستی: ئاماژەیە ب وەزارەتا خواندنا بلند و ڤەکۆلینێن زانستی یا حکومەتا هەرێما کوردستانێ-عێراق.

٢. قوتابی (Student): ئاماژەیە ب ئەوی کەسی یێ خۆ ل پرۆگرامەکێ خواندنێ ل زانکۆیێ تۆمارکری.

٣. یەکەیێـن خواندنـێ (کرێدیـت) ((European Credit Transfer System "ECTS"): ئاماژەیـە ب ئامـرازێ کۆمکرن و ڤەگۆهاسـتنا یەکەیێن خواندنـێ ل سـەر بنەمایێ دەم و کۆشـش و دەرئەنجامێـن پێڤاژوویا خواندنێ.

٤. ساڵناما ئەکادیمی: پێدڤییە قوتابی و مامۆستا د هەر وەرزەکیدا پێگیربن ب ساڵناما ئەکادیمی یا دهێتە دارشتن و بەلاڤەکرن ژلایێ زانکۆیێڤە بەری دەستپێکا سالا خواندنێ.

٥. هەلسەنگاندن (Assessment): پێکهاتییە ژ کۆمەکا شێواز و میتۆدێن جۆراوجۆر وەک تاقیکرنێن نڤیسکی، زارەکی، پرۆژە، شیان و کارامەیی، پرێزنتەیشـن، سـمینار... ، کو بکاردهێن بۆ مەرەما هەلسەنگاندنا ئاستێ پێشـڤەچوونا قوتابیان و پشتراستیێ ژ ب دەستڤەهینانا دەرئەنجامێن فێربوونا بابەتەکێ دیارکری.

٦. مۆدیوول (Module): ئاماژێ ب هەر وانەیەکێ ددەت کو کۆدەک و ژمارەیەکا کرێدیتان بۆ هاتبیتە تەرخانکرن د ناڤ پرۆگرامەکێ ئەکادیمیدا.

٧. پاشگەزبوون ژ مۆدیوولی (Module Withdrawal): ئاماژێ ب پاشگەزبوونا قوتابی ل هەر مۆدیوولەکێ دکەت ل دەمێ تۆمارکرنا مۆدیوولان.

٨. ئالۆگۆرکرنا مۆدیوولی (Module Replacement): ئاماژەیە ب ئەوان مۆدیوولێن کو قوتابی ل دەمێ تۆمارکرنا مۆدیوولان ئالۆگۆرێ پێ دکەت.

٩. پاشخستنا مۆدیوولی (Module Drop): ئاماژەیە ب پاشخستنا مۆدیوولەکی ژ لایێ قوتابیڤە یان ژ بەر هەر ئەگەرەکێ دی ل دویڤ رێنمایان.

١٠. دووبارەکرنا مۆدیوولی (Module Retake): ئاماژەیە ب دووبارە وەرگرتنا قوتابی بۆ مۆدیوولەکی، ئانکو دووبارکرنا هەمی چالاکیێن مۆدیوولی.

١١. دووبارەکرنا تاقیکرنێ (Exam Retake): ئاماژەیە ب دووبارە ئەنجامدانا تاقیکرنا دوماهییا وەرزی یا هەر مۆدیوولەکی.

١٢. هەول (Attempt): ئاماژەیە ب هژمارا ئەنجامدانا تاقیکرنا دوماهییا وەرزی یا مۆدیوولەکی.

١٣. مۆدیوولێ پێشمەرج (Prerequisites): ئاماژەیە ب مۆدیوولێن پێکڤە گرێدای د پرۆگرامێ خواندنێدا.

١٤. پێدڤیێن مۆدیوولی (Module Requirements): ئاماژەیە ب ئەوان پێدڤیێن مۆدیوولی کو قوتابی فەرە جێبەجێبکەت داکو رێک پێ بهێتە دان پشکدارێ د تاقیکرنا دوماهیێ یا ئەوی مۆدیوولیدا بکەت.
١٥. کرێدیتێن ب دەستڤەهیناى (Credits Earned): ئاماژە ب ئەوان هەمی کرێدیتان دکەت ئەوێن ژ لایێ قوتابیڤە هاتینە کۆمکرن.
١٦. لیژنا تاقیکرنان (Examination Committee): ئاماژەیە ب ئەوێ لیژنەیا ژ لایێ کۆلیژێڤە هاتییە دەستنیشانکرن بۆ بجهـهینانا کاروبارێن گرێدای ب تاقیکرنانڤە.
١٧. تاقیکرنێن دوماهیێ (Final examinations): ئاماژەیە ب ئەوان تاقیکرنێن بۆ هەلسەنگاندنا قوتابی ل دوماهییا وەرزی دهێنە ئەنجامدان.
١٨. ماوەیـێ ئاسـایی (Regular Duration): ئاماژەیـە ب ژمـارا ئەوان وەرزێن د ڕێبەرێ خواندنێدا هاتینە دیارکرن و پێدڤییە قوتابی د ماوەیێ خواندنا خـۆدا تەمام بکەت.
١٩. وەرزێ ئاسایی (Regular Semester): ئاماژەیە ب وەرزێ پاییزێ یان وەرزێ بهارێ (ژبلی وەرزێ هاڤینێ).
٢٠. وەرزێ هاڤینێ (Summer Semester): ئاماژەیە ب ئەوی وەرزێ کو د بهێنڤەدانا هاڤینێدا ب رێڤەدچیت.
٢١. کۆششێ قوتابی (Student Workload): ئاماژەیە ب سەرجەم دەمژمێرێن گرێدای ب چالاکیێن فێرکرن و فێربوونێڤە.
٢٢. دویرئێخستن (Termination): ئاماژەیە ب دویرێخستنا قوتابی ژ پێڤاژوویا خواندنێ ب رێکارێن یاسایی.
٢٣. پرۆگرام (Programme): ئاماژەیە ب کۆمەکا پێکهاتەیێن خواندنێ ئەوێن ل سەر بنەمایێ دەرئەنجامێن فێربوونێ دهێنە دانان.
٢٤. رێرەوێ فێربوونێ (Learning Pathway): ئاماژەیە ب رێرەوێ خواندنێ کو ژ لایێ قوتابیڤە یان پشکا زانستی دهێتە دارێژتن بۆ گەهشتن ب دەرئەنجامێن پێڤاژوویا فێربوونێ.

2
پشکا دووێ

رێنماییێن پرۆگرامێن خواندنێ

■ زانکۆیا دهۆك سیستەمێ خواندنا وەرزان (Semesters) پەیرەو دکەت. هەر وەرزەك پێکهاتییە ژ ماوەیەکێ دیارکری بۆ خواندنێ. ب شێوەیەکێ گشتی ل گورەی سیستەمێ وەرزان سالا ئەکادیمی دبیتە دوو وەرز: وەرزێ پاییزێ و وەرزێ بهارێ. هەمی مۆدیوولێن ژلایێ پشکێن زانستیڤە دهێنە دارشتن ل سەر بنەمایێ چالاکی و کۆششێ قوتابیان. هەر مۆدیوولەکی (Module) چەند خالێن (ECTS) یێن تایبەت ب خۆڤە هەنە ل گۆرەی سیستەمێ دابەشکرنا خالان د پێڤاژوویا بۆلۆنیادا.

هەر خالەکا ECTS بەرامبەر ٢٧ دەمژمێرایە وەک ماوێ دیارکری بۆ فێربوونا قوتابی. هەر وەرزەکێ خواندنێ یێ ئاسایی ژ ٣٠ خالێن ECTS پێکدهێت.

سەبارەت پرۆگرامێن هەڤبەش (Joint Degree) و دوو باوەرنامە (Dual Degree) ل گەل زانکۆیێن نیڤدەولەتی، ژمارەیا دەمژمێران بۆ هەر خالەکا ECTS دێ هێتە دیارکرن ل دویڤ رێککەفتنامێن دهێنە واژووکرن د ناڤبەرا زانکۆیا دهۆك و زانکۆیێن نیڤدەولەتیدا.

د پێڤاژوویا بۆلۆنیادا قوتابی دبیتە چەقێ فێربوونێ.

ئەڤ پێڤاژوویە رژدیێ ل سەر چالاکی و کۆششێ قوتابی دکەت ژبۆ ب دەستڤەهینانا ئارمانجێن پرۆگرامێ خواندنێ. پشتی قوتابی هەمی پێدڤیێن گرێدای ب مۆدیوولیڤە (Module Requirement) بجهدهینیت، پێدڤییە قوتابی تاقیکرنا دوماهیێ بۆ ئەوی بابەتێ زانستی ئەنجام بدەت تاکو بشێت خالێن ئەوی بابەتی بدەستڤەبینیت.

پێدڤییە قوتابی پشکداریێ د هەمی چالاکیێن شێوازێ فێربوونا راستەوخۆدا (وانە، پراکتیک، بیاڤێ کاری و ... هتد) بۆ هەر مۆدیوولەکی بکەت. قوتابی دێ هێتە بێ بەهرکرن ژ تاقیکرنا دوماهیا هەر مۆدیوولەکێ رێژا نەئامادەبوونا ئەوی پتر بیت ژ ١٠٪ ژ چالاکیێن فێربوونا راستەوخۆ و ئەڤە ژی وەک هەول ناهێتە هژمارتن، بەلێ پێدڤییە قوتابی ئەوی مۆدیوولی دووبارەکەت (Module Retake).

پێدڤییە قوتابی ٢٤٠ خالان کۆم بکەت بۆ ب دەستڤەهینانا باوەرناما بەکالۆریۆسێ بۆ پرۆگرامێن ٤ سالی و ٣٠٠ خالان کۆم بکەت بۆ ب دەستڤەهینانا باوەرناما بەکالۆریۆسێ بۆ پرۆگرامێن ٥ سالی.

مۆدیوولێن پرۆگرامێن بەکالۆریۆسیێ

3
پشکا سێیێ

- **مۆدیوولێن پرۆگرامێن بەکالۆریۆسێ ژ ڤان جۆران پێکدهێن:**

١. مۆدیوولێن سەرەکی :(Core Modules) ئەو مۆدیوولێن زانستینە یێن د پرۆگرامیدا هاتینە دیارکرن کو پێدڤییە قوتابی وەربگریت.

٢. مۆدیوولێـن هەلبـژاردە :(Elective Modules) ئـەو مۆدیوولن یێن د پرۆگرامیدا هاتینە دیارکرن کو قوتابی دشـێت هەلبژێریت بۆ تەمامکرنا خالێن پێدڤی بـۆ پرۆگرامێ خواندنێ.

٣. پرۆژێ ڤەکۆلینێ :(Research Project) مۆدیوولەکێ سەرەکییە و یێ پێدڤییە بۆ دەرچوونا قوتابی.

٤. مەشـق و راهێنـان (Internship): پێکهاتییـە ژ ماوەیەکـێ دیارکری ژ کارکرنـێ ل کەرتێ تایبەتی یان گشـتی و بەشـەکە ژ پێدڤیێن وەرگرتنا باوەرناما بەکالۆریۆسـێ ل هندەک پشـکێن زانستی.

4

پشـــكا چـــارێ

ماوێ خواندنا ئەكادیمی

١. هـەر سـالەكا ئەكادیمی ل زانكۆیێ پێكهاتییە ژ دوو وەرزێن خواندنـێ، (وەرزێ پاییزێ) و (وەرزێ بهارێ)، مـاوێ خواندنێ ل هەر وەرزەكی پێكهاتییە ژ ٢٠ هەفتیان. ١٥ هەفتی بۆ پێڤاژوویا خواندنێ دێ هێنە تەرخانكرن و ٥ هەفتی بۆ تاقیكرنێن دوماهییا وەرزی. بهێنڤەدانا هاڤینێ ژ ٨ هەفتیان پێكدهێت.

٢. مـل ب ملـێ هـەردوو وەرزێن ئاسـایی یێن خواندنێ، زانكۆ دشـێت وەرزەكێ هاڤینێ (یێ كـورت) ل دویڤ پێدڤیێ ڤەكـەت، كو د ماوەیێ بهێنڤەدانـا هاڤینێدا بهێتە ئەنجامدان. زۆرترین ژمارەیا كرێدیتێن قوتابی دشـێت تۆمار بكەت د ئەڤـی وەرزێ كورتدا (١٢) كرێدیتن.

٣. خواندنا ئەكادیمی ل زانكۆیێ د خشتەیێ خوارێدا هاتییە روونكرن:

	وەرزێ پاییزێ (Fall Semester)	وەرزێ بهارێ (Spring Semester)
خواندن	١٥ هەفتی	١٥ هەفتی
تاقیكرنێن دوماهیێ	٥ هەفتی	٥ هەفتی
بهێنڤەدانا هاڤینێ	٨ هەفتی	

٤. سالناما ئەكادیمی: پێدڤییە قوتابی و مامۆستا د هەر وەرزەكیدا پێگیربن ب سالناما ئەكادیمی یا دهێتە دارشتن و بەلاڤەكرن ژلایێ زانكۆیێڤە بەری دەستپێكا سالا خواندنێ.

5

پشـــکا پێنجێ

تۆمارکرن بۆ پرۆگرامێن خواندنێ

١. پێدڤییە قوتابی بۆ پرۆگرامێ خواندنێ خۆ تۆمار بکەت، کو ژ لایێ زانکۆیێڤە ماوەیەکێ دیارکری دێ بۆ هێتەدانان. ئەڤ کارە دێ ژ لایێ پشکێن زانستیڤە هێتە ئەنجامدان ب هاریکارییا هۆبا پێڤاژوویا بۆلۆنیا و پەرەپێدانا پرۆگرامان ل کۆلیژێ.

٢. ئەو قوتابیێن بێی هەبوونا ئەگەرەکێ رێکپێدای پابەند نەبیت ب دەمێ خۆ تۆمارکرنێ، رێک پێ ناهێتەدان دەست ب خواندنا ئەوی وەرزی بکەت و دشێت ل دەستپێکا وەرزێ داهاتی خۆ تۆمار بکەت. ئەو وەرزێن دکەڤنە پێش تۆمارکرنا قوتابی بۆ پرۆگرامی ل سەر میچێ (سقف) خواندنا قوتابی دێ هێنە هژمارتن.

6

پشکا شەشێ

تۆمارکرن بۆ مۆدیوولان

۱. پێدڤییە قوتابی ل دەستپێکا هەر وەرزەکێ خواندنێ بۆ مۆدیوولان خۆ تۆمار بکەت، کو ژ لایێ پشکا زانستیڤە ماوەیەکێ دیارکری دێ بۆ هێتە دانان ل دویڤ سالناما زانکۆیێ.

۲. ل دەمێ تۆمارکرنا مۆدیوولان، پێشەکی بۆ تۆمارکرنا مۆدیوولێن وەرزێن بەری هینگێنە یێن قوتابی وەرنەگرتین و هەروەسا ئەو مۆدیوولێن قوتابی دێ دووبارەکەت.

۳. ئەگەر قوتابی بەری نوکە پشکداری د مۆدیوولەکیدا کربیت و لێ دەرنەچووبیت و پێدڤی ب دووبارەکرنا ئەوی مۆدیوولی (Module Retake) نەبیت، بەلکو ب تنێ پێدڤی ب دووبارە ئەنجامدانا تاقیکرنا دوماهیێ هەبیت، کرێدیتێن ئەوی مۆدیوولی (یان ئەوان مۆدیوولان ئەگەر ژ مۆدیوولەکی پتر بن) دێ دابەشی ۳ بن و ئەو کوژمە دێ هێتە هژمارتن وەک بار ل سەر قوتابی ل دەمێ تۆمارکرنا مۆدیوولان.

٤. پێدڤییە قوتابی ب ٣٠ کرێدیتان خۆ تۆمار بکەت (دا وەربگریت). ئەگەر سەرجەمێ گشتی یێ کرێدیتان کو قوتابی ماف هەیە خۆ لێ تۆمار بکەت کێمتر بن ژ ٣٠ کرێدیتان (ژبەر بارێ قوتابی)، ل وی دەمی قوتابی یێ ئازایە ژ ئەڤی مەرجی.
٥. زێدەباری ٣٠ کریدیتێن خالا ٤ێ، قوتابی دشێت تا ٦ کرێدیتێن دیتر خۆ تۆمار بکەت (دا وەربگریت) ب لبەرچاڤ وەرگرتنا بارێ قوتابی، وەک ئاماژە پێ هاتییەکرن ل خالا ٣ یێ. مەرجە ئەڤ ٦ کرێدیتێن زێدە یێن مۆدیوولێن وەرزێن بەری هینگێ بن یێن قوتابی نە وەرگرتین یان ئەو مۆدیوولێن دێ دووبارەکەت.
٦. کوژمێ کریدیتێن قوتابی خۆ لێ تۆمارکری دگەل بارێ قوتابی نابیت ژ ٣٦ کرێدیتان پتر بن.
٧. ئەو قوتابیێ د ماوەیێ دیارکریدا چ مۆدیوولان تۆمار نەکەت، ئەو وەرز دێ ل سەر میچێ (سقف) قوتابی هێتە هژمارتن.
٨. ئەو قوتابیێ د چار وەرزاندا چ مۆدیوولان تۆمار نەکەت دێ هێتە دویرئێخستن ژ پێڤاژوویا خواندنێ (ترقین قید - Termination).

7

پشکا حەفتێ

تێچوویێ مۆدیوولێن پارالێل

١. تێچوویێ کرێیا خواندنێ یا پرۆگرامێن پارالێل دێ ل سەر بنەمایێ ژمارا کریدتێن پرۆگرامێ خواندنێ بیت.
٢. تێچوویێ کرێیا هەر کرێدیتەکا پارالێل دێ هێتە دیارکرن ب دابەشکرنا کرێیا خواندنێ یا سالەکێ ل سەر ٦٠ کرێدیتان.
٣. پێدڤییە ل سەر قوتابیێ ل دەمێ تۆمارکرنا مۆدیوولان کوژمێ تێچوویێ ئەو کرێدیتێن ب شێوێ پارالێل تۆمار دکەت (دا وەربگریت) بدەت.
٤. قوتابی ب هەر هۆکارەکی بچیتە بارێ پارالێل هەمان حوکمێ خالا ٣ دێ ژێ گریت.
٥. ئەگەر قوتابی ئالوگۆر یان پاشگەزبوون ژ مۆدیوولەکێ تۆمارکری ئەنجامدا د ماوەیێ راستڤەکرنا تۆمارکرنا مۆدیوولاندا، ل وی دەمی کوژمێ کرێیا کرێدیتێن ئەوی مۆدیوولی دێ بۆ هێتە زڤراندن ل دویڤ ژمارا کرێدیتان.
٦. ئەو قوتابیێ پاشگەز دبیت ژ هەر مۆدیوولەکی پشتی دەمێ دیارکری ب سەرڤە دچیت، ل وی دەمی کوژمێ کرێیا کرێدیتێن ئەوی مۆدیوولی بۆ ناهێتە زڤراندن.

8
پشـــکا هەشتێ

رێنمایێن تاقیکرنان

١. مەرجە قوتابی هەمی پێدڤیێن مۆدیوولی (Module Requirements) بجهبینیت دا بشێت ل تاقیکرنێن دوماهیا ئەوی مۆدیوولی بەشداربیت.
٢. مامۆستایێ مۆدیوولی ماف هەیە رێکێ نەدەتە قوتابی تاقیکرنا دوماهیێ یا مۆدیوولی ئەنجامبدەت ژ ئەگەرێ نە بجههینانا پێدڤیێن ئەوی مۆدیوولی. ل وی دەمی، پێدڤیە قوتابی ئەوی مۆدیوولی دووبارەکەت (Module Retake).
٣. قوتابی مافێ هەی گازندا خۆ پێشکێشێ سەرۆکاتیا پشکا زانستی بکەت ل دەمێ مامۆستایێ مۆدیوولی رێکێ نەدەتە قوتابی تاقیکرنا دوماهیێ یا مۆدیوولی ئەنجامبدەت ژ ئەگەرێ بجهنەهینانا پێدڤیێن ئەوی مۆدیوولی.
٤. پێدڤیە قوتابی بۆ ئەنجامدانا تاقیکرنا دوماهیێ خۆ تۆمار بکەت بۆ هەر مۆدیوولەکێ قوتابی ماف و ئارەزوویا ئەنجامدانا تاقیکرنا ئەوی مۆدیوولی هەبیت. بەرۆڤاژی قوتابی ماف نینە بەشداری تاقیکرنا دوماهیێ یا ئەوی مۆدیوولی ببیت.
٥. ل دوماهیا هەر وەرزەکی، قوتابی دشێت تاقیکرنێن ئەوان مۆدیوولان ئەنجامبدەت ئەوێن لێ بەشداربووی، هەروەسا تاقیکرنێن هەمی مۆدیوولێن دی ئەوێن قوتابی لێ بەشداربووی ل وەرزێن بەرێ، بەلێ لێ دەرنەچوویت. ب مەرجەکی قوتابی مافێ ئەنجامدانا تاقیکرنا دوماهیێ یا ئەوان مۆدیوولان هەبیت.
٦. ئەگەر قوتابی بۆ ئەنجامدانا تاقیکرنا دوماهیێ یا مۆدیوولەکی خۆ تومارکر، بەلێ تاقیکرنا دوماهیێ ئەنجام نەدا، وی دەمی دێ هێتە هژمارتن وەک هەولەکا تاقیکرنێ بۆ قوتابی.
٧. ئەگەر قوتابیێ خۆ تۆمار کربیت بۆ تاقیکرنا دوماهیێ یا مۆدیوولەکی، بەلێ ژبەر هۆکارەکێ نەخواستی نەشیا ئامادەی تاقیکرنێ ببیت، ل وی دەمی ئەڤە ناهێتە هەژمارتن وەک هەول بۆ قوتابی ب مەرجێ وەرگرتنا مۆلەتا فەرمی.
٨. بۆ هەر مۆدیوولەکی قوتابی ماف هەیە ٤ جاران تاقیکرنا دوماهیێ ئەنجامبدەت و ئەگەر

ل هەر ٤ جاران سەرکەفتی نەبوو، پێدڤییە قوتابی ئەڤی مۆدیوولی ب شێوەیێ پارالێل دووبارەکەت. نمرا هەولا ئێکێ و هەولێن دی وەک خۆ دێ هێنە هژمارتن.

٩. قوتابی ماف نینە تاقیکرنێن مۆدیوولێن لێ دەرچوویت دووبارە بکەت.

١٠. پێشکێشکرنا گازندان ل سەر نمرەیان: قوتابی مافێ هەی داخازییەکێ پێشکێشی پشکا زانستی بکەت بۆ پێداچوونێ ب نمرەیێن خۆ ل هەر مۆدیوولەکی بۆ ماوێ سێ رۆژان پشتی بەلاڤکرنا ئەنجامێن تاقیکرنان، ل گۆرەی رێنماییێن کارپێکری.

١١. ئەگەر هاتە سەلماندن قوتابی ل دەمێ تاقیکرنێن ل ناڤ وەرزی یان دوماهییا وەرزی قوپی (گزی) یاکری::

أ. دێ ب هەمی مۆدیوولێن ئەوی وەرزێ یێن خۆ لێ تۆمارکری ب دەرنەچوو هێتە هژمارتن و پێدڤیە قوتابی ئەوان مۆدیوولان دووبارەکەت ل وەرزێن داهاتیدا.

ب. ئەو مۆدیوولێن قوتابی ل وەرزێن بەری هینگێ لێ پشکداربووی و ل ئەڤی وەرزی خۆ تۆمارکربوو بۆ ئەنجامدانا تاقیکرنا ئەوان یا دوماهیێ، دێ ب کەفتی هێنە هژمارتن. قوتابی دشێت ل وەرزێن داهاتیدا تاقیکرنا دوماهیێ یا ئەوان مۆدیوولان ئەنجام بدەت بێی دووبارەکرنا ئەوان مۆدیوولان.

پ. ئەگەر قوتابی بۆ جارا دوویی گزی کر ل تاقیکرنێن ناڤ وەرزی یان دوماهییا وەرزی، ل وی دەمی قوتابی دێ هێتە دویرئێخستن (ترقین قید).

١٢. نمرا دەرچوونێ ل هەر مۆدیوولەکی ٥٠٪ یە، لێ بەلێ مەرجە قوتابی هەمی چالاکیێن پێدڤی یێن مۆدیوولی بجههینابن و بەشداری تاقیکرنا دویماهیێ ببیت.

١٣. رێزبەندییا قوتابی پشتی ب دوماهی هاتنا تاقیکرنان دێ ل سەر بنەمایێ تێکراییێ نمرێن وەرزی بیت بۆ ئەوان قوتابیێن کرێدیتێن هەمی مۆدیوولێن ئەوی وەرزی بدەستڤەهینایین، وەک ل خوارێ هاتیە دیارکرن:

تێکراییێ نمرا وەرزی = کۆژمێ گشتی {نمرا مۆدیوولی × ژمارا کرێدیتێن مۆدیوولی} / کۆژمێ ژمارا کرێدیتێن وەرزی

9

پشکا نەهێ

پەیرەوکرنا پێدڤیێن پێشمەرج (Prerequisites)

قوتابی دشێت خۆ بۆ مۆدیوولێن پێکڤە گرێدای د پرۆگرامێ خواندنێدا تۆمار بکەت، ب ئەوێ مەرجی هەمی چالاکیێن تایبەت ب مۆدیوولێ پێشمەرجڤە (Prerequisite) ل وەرزێن پێشتر تەمام کربن و تاقیکرنا دوماهیێ یا مۆدیوولێ پێشمەرج ئەنجام دابیت.

10

پشــــکا دەهــێ

ماوەیێ خواندنێ

- ١. ماوەیێ خواندنێ یێ هەر پرۆگرامەکی پێکهاتییە ژ ئێک و نیڤ (١,٥)ێ ژ ماوەیێ ئاسایی یێ خواندنا پرۆگرامی.
- ٢. ئەگەر قوتابی میچێ (سقف) خواندنێ ژ ماوەیێ دیارکری تێپەراند، ل وی دەمی دشێت ب شێوەیێ پارالێل بەردەوامیێ ب خواندنێ بدەت هەتا نیڤ (٠,٥) ێ ژ ماوەیێ ئاسایی یێ خواندنا پرۆگرامی.
- ٣. قوتابی مافێ پاشئێخســتنا وەرزێن خواندنێ هەیە و درێژترین ماوەیێ پاشئێخســتنا خواندنێ پێکهاتییە ژ نیڤ (٠,٥) ژ ماوەیێ ئاسـایی یێ خواندنا پرۆگرامی.
- ٤. پاشئێخستنا خواندنێ بۆ دوو وەرزان ل سەر میچێ خواندنا قوتابی ناهێتە هەژمارتن.

11
پشــکا یــازدێ

ڤەگۆهاستن بۆ کولیژێن بلندتر

■ رێک ب قوتابی دهێتەدان ل پشکێن زانسـتی یێن زانکۆیان پشـتی تەمامکرنا سـالا ئێکێ بچنـە پشـکەکا پەیوەندیدار یا بلندتر ل دویڤ رێنماییێـن کارپێکری، ب ئەڤان مەرجێـن ل خوارێ:

١. ل سـالا ئێکێ یا خواندنێ ل پشکا خۆ ب کێمی ٦٠ کرێدیت بدەستڤە هینابن.
٢. ل هــەولا ئێکــێ یــا هەمــی مۆدیــــــــــولان دەرچووبیــت.
٣. رێزبەندییا قوتابی یا ئێکێ بیت.
٤. تێکرایــێ نمرێــن قوتابــی ژ ٨٠٪ کێمــتر نەبیــت.
٥. سـالا قوتابـی یـا ئێکـێ بیـت یـا خواندنـێ ل زانکۆیـێ.

12

پشـــکا دوازدێ

سیستەمێ دانانا نمران (Grading System)

■ خشـتێ خـوارێ پەیوەندییا نمـرا (Points) دگەل ئاسـتی (Level) دیار دکەت:

% Points		% نمرە	Grade	ئاست
90	→	100	Excellent	نایاب
80	→	< 90	Very Good	زۆر باش
70	→	< 80	Good	باش
60	→	< 70	Medium	ناوەند
50	→	< 60	Pass	پەسەند
0	→	< 50	Fail	کەوتوو

زێدەباری پەیرەوکرنا سیستەمێ د خشتێ سەریدا دیارکری، سیستەمێ د خشتێ خوارێدا هاتییە دیارکرن دهێتە پەیرەوکرن ل دەمێ پێدڤیدا:

% Points	Numerical Grade	Grade	Definition
100 - 95.0	1.0	Excellent	Excellent performance
< 95 - 93.5	1.1		
< 93.5 - 92.0	1.2		
< 92.0 - 90.5	1.3		
< 90.5 - 89.0	1.4		
< 89.0 - 87.5	1.5		
< 87.5 - 86.0	1.6	Good	Performance considerably above the average
< 86.0 - 84.5	1.7		
< 84.5 - 83.0	1.8		
< 83.0 - 81.5	1.9		
< 81.5 - 80.0	2.0		
< 80.0 - 78.5	2.1		
< 78.5 - 77.0	2.2		
< 77.0 - 75.5	2.3		
< 75.5 - 74.0	2.4		
< 74.0 - 72.5	2.5		
< 72.5 - 71.0	2.6	Satisfactory	Performance according to the average
< 71.0 - 69.5	2.7		
< 69.5 - 68.0	2.8		
< 68.0 - 66.5	2.9		
< 66.5 - 65.0	3.0		
< 65.0 - 63.5	3.1		
< 63.5 - 62.0	3.2		
< 62.0 - 60.5	3.3		
< 60.5 - 59.0	3.4		
< 59.0 - 57.5	3.5		
< 57.5 - 56.0	3.6	Sufficient	Performance that despite shortcomings reaches requirements
< 56.0 - 54.5	3.7		
< 54.5 - 53.0	3.8		
< 53.0 - 51.5	3.9		
< 51.5 - 50.0	4.0		
< 50.0	5.0	Insufficient	Performance that no longer reaches requirements on account of considerable shortcomings

Kurdistan Regional Government – Iraq
Ministry of Higher Education & Scientific Research, University of Duhok
Faculty of Agriculture & Forestry
(Fruit fly)
Some Mutations
Prepare By :
Hassan KH. Ali
Ajeen H. Abdlrahman
Dreen J. Mustafa
Supervisor By :
Hishyar H. Sliman
PUMA

13
پشکا سێزدێ

پێدانا باوەرنامێ (Award of Degree)

■ ب تنێ ل دەمێ هەبوونا ئەڤان مەرجان دێ قوتابی بیتە پالیۆراو بۆ پێدانا باوەرنامێ:

١. کۆمکرنا کرێدیتێن پێدڤی بۆ پرۆگرامێ خواندنێ.

٢. د هەمی مۆدیوولێن داخوازکریدا دەرچووبیت.

٣. داخوازی پێشکێش کربیت بۆ باوەرنامێ و ژ لایێ کولیژێڤە هاتبیتە پەسەندکرن.

٤. هەر مەرجەکێ دی د یاسا و ڕێنماییێن کارپێکریدا هاتبیتە دیارکرن.

پێدانا باوەرناما دەرچوونێ ل دوماهییا هەمی وەرزێن ئاسایی چێ دبیت. قوتابی ماف هەیە داخوازا پشتگیرییا دەرچوونێ بکەت ل دوماهییا هەر وەرزەکی پشتی تەمامکرنا هەمی مەرجێن دەرچوونێ.

ڕێژبەندیا قوتابی دێ ل سەر بنەمایێ تێکڕایێ نمرێن هەمی مۆدیوولێن قوتابی تەمامکرین بیت، وەک ل خوارێ هاتییە دیارکرن:

تێکڕایێ نمرا دەرچوونێ = کۆژمێ گشتی {نمرا مۆدیوولی × ژمارا کرێدیتێن مۆدیوولی} / کۆژمێ ژمارا کرێدیتێن وەرزی

Manual of Implementing Bologna Process for Bachelor Programmes at University of Duhok

Prepared by:
Bologna Process and Programme Development Department University of Duhok

2023

Manual of Implementing Bologna Process for Bachelor Programmes at University of Duhok

Prepared by:

Bologna Process and Programme Development Department
University of Duhok

2023

bologna process

NASER MENBERI
Graphic Designer